

„להשתיק את החותחים! לשים קץ לקרבנות!

להחזיר את הבחורים הביתה!

אינה מסוגלת לשום מיבצע שלום עצמאי ויוזם. לכן — לכן — לא יהיה לה מנוס מהסדר המעצמות.

הסדר רע עדיף על מלחמה טובה

ונאמר דברים מפורשים, שאינם משתמעים לשתי פנים: שלום טוב עדיף על הסדר רע, אבל הסדר רע עדיף על מלחמה טובה.

הצו הראשוני הוא להשתיק את החותחים, לשים קץ לקרבנות, להחזיר את הבחורים הביתה, אם ניתן הדבר לעשותו תוך שמירה על ביטחון המדינה.

לכן אנו קוראים לממשלה שלא לפסול מראש את יוזמת המעצמות, אלא להתייחס אליה בחיוב עקרוני, ונכונות לשיחוף-פעולה, כדי להשפיע על מהלכה ולהבטיח כי ההסדר הסופי שיושג יהיה תואם את האינטרסים החיוניים של ישראל.

באופן מיוחד חייבת הממשלה לתבוע — מתוך ראייה לטח ארוך — כי בדיונים להשגת הסדר זה ישותפו נציגי

בר-לב. בזווית תעלת סואץ

להלן נאומו המלא של ח"כ אבנרי בוויכוח המדיני, שבו נפתח המושב האחרון של הכנסת השישית:

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה. עד מתי תנסה ממשלה זו להעלים מן הציבור את האמת? עד מתי תנצח על מערכת של שטיפת-מוח טוטאלית, כדי להסתיר את המציאות המדינית, שסימניה גלויים לכל ש- עיניים לו ראות?

אנו הולכים לקראת הסדר כפוי מטעם שתי המעצמות.

תוך שבועות אחדים נעמוד בפני תכתיב ברור של השיג- טון ומוסקבה, שיקבע את תנאי ההסדר ואת אמצעי-הכפייה להפעלתו.

תוך חודשים-שלושה תתקבל במועצת הביטחון החלטה המחייבת את מדינות המרחב בכיצוע ההסדר.

תוך שלושה-ארבעה חודשים אנחנו נעמוד בפני סנקציות של האו"ם והמעצמות, כגון אמברגו על נשק, בלוקאדה ימית, אמברגו על נפט.

אני אומר דברים אלה על סמך ידיעות מוסמכות ביותר.

לחייב יוזמת המעצמות!

האומה הפלסטינית, וכי אומה זו תהיה שותפת להסדר. (כ) יום המצב הוא הפוך, וכמעט פרדוקסלי: ממשלת ישראל ואירגוני-החבלה הפלסטיניים הם שני הגורמים העיקריים ה- מתנגדים להסדר המעצמות, ובאותה שעה אין ממשלת ישראל אל מסוגלת להגיע לכלל הידברות עם הגורם השני הזה, מפני שאינה מוכנה אף להכיר בקיומה של האומה הפלסטינית.)

ממלחמה להסדר. מהסדר לשלום

ברור כי הסדר מטעם המעצמות, על פי עקרונות החלטת מועצת הביטחון, אינו מהרה תחליף לשלום אמיתי — אם כי כולנו היינו מאמינים שהגיעו ימות המשיח, אילו היה עבד-אל-נאצר והמלך חוסיין מציעים לנו הסדר זה בארבעה בינוי 1967.

שלום אמיתי יכול לנבוע רק מפיתרון בעיות היסוד של ההתנגשות בין מדינת ישראל לבין האומה הפלסטינית, בהידברות ישירה.

אבל ההסדר המוצע של המעצמות יכול להחת שלב- ביניים, הוא יכול לעצור את ההתדרדרות הביטחונית, לחסוך בחיי-אדם שאין להם תחליף, להביא להסדר הבעיות ה- בועות, ולתת לעמי המרחב שהות להגיע לפיתרון הסיכסוך.

דרך זו מובילה ממלחמה להסדר, ומן ההסדר היא צריכה להוביל לשלום.

אנו מאמינים, כבוד היושבת-ראש, כי עליון נותן של צה"ל, עליון יש לשמור מכל מישמר, מאפשרת לישראל לגלות יוזמות אלו, ומהווה ערוכה עליונה לביטחון המדינה בדרך לקראת רגיעה, הסדר ושלום.

סובייטית, בהכשר של מועצת הביטחון, אם יהיה ברור מ- ראש שהאמריקאים לא יחשו לעוררתנו?

האם מוכנה המדינה למצור ממשי של נפט וחומרי גלם? אני מאמין בעם הזה ללא כל סייג. זה עם גהר. זהו עם המוכן לכל קורבן — בתנאי שיאמין כי הדבר חיוני לקיומו. לקיומו — ולא לקיום הנהגה עקרה.

העם הזה מוכן להקריב קורבנות — אפילו הקורבן הנורא של חיים צעירים מדי יום ב- יומו. אבל העם הזה מציג שאלות, והעם הזה רוצה תשובות.

הידברות עם אירגוני-החבלה?

והעם הזה שואל: אם ברור לכם לחלוטין כי בעוד שלושה חודשים, או בעוד חמישה חודשים, אתם תקבלו את ההסדר של המעצמות תחת לחץ, מאונס, אחרי התנגשות כושלת וחסרת-שחר, ותאלצו או לחתר ויתורים מפליגים מבלי לקצור שום יבול של רצון טוב ומציאות שלום — מדוע לא נעלה על דרך ההסדר היום, מתוך יוזמתנו שלנו, כך שה- הסדר שיושג לא יהיה תכתיב מכתוב, אלא פשרה מבפנים?

כבוד היושבת-ראש, יודעה תוכנית-השלום שלנו, הרחר- קה מן ההסדר הכפוי כרחוק מיותר ממערב, אנו מאמינים כי גם בשעה מאוחרת זו יכולה היתה ממשלה אחרת להגיע להסדר עם האומה הפלסטינית, ואולי אפילו עם חלק מ- אירגוני-החבלה, הכדר שיבטיח את ריבונותה, שלמותה ושלומה של מדינת ישראל.

אני אומר זאת במלוא האחריות, ואני יודע על מה אני מסתמך.

אולם ממשלה זו אינה מוכנה לכך, אינה מסוגלת לכך,

יודוע לי שאינפורמציה כזאת הועברה באורח מוסמך לידי ראש-הממשלה ולשרים בכירים אחרים.

והנה היום, במקום לשמוע ביקורת עצמית והצעות לפעולה, אנו שומעים מקהלה של די- בורים ריקים, בלי קשר לשום מציאות.

איך בוזבו פירות הניצחון

כיצד הגענו עד הלום?

כיצד הפכנו תוך עשרים ושלושה חודשים ממדינה עטורת-ניצחון, אהודה על רוב העולם, בעלת אופציות מדיניות כבוניות רבים, למדי- נה שאין לפניה אלא הברירה בין בידוד מדי- טאלי לבין כניעה לתכתיב?

ראש-הממשלה עומדת כאן כמקוננת, מאשימה את כל העולם ושוקעת בתהום של רחמים עצמיים. כנסת זו, הי- שותפת לאחריית הממשלה, חוזרת על הקינה הלאומית ב- מקהלה מדברת, ותורמת את תרומתה לשיטת-המות הי- כללית.

אתם דומים לנער שהרג את הוריו, והמבקש רחמים מפני שהוא יתום.

ההיסטוריה נתנה לנו שנתיים. העולם הניח לנו במישך שנתיים לפתח יוזמה מדינית שי- תאמה את האינטרסים שלנו.

במשך שנתיים היינו חופשיים לתרגם את ניצחוננו הי- גדול למציאות של שלום: להגיע להסדר עם האומה הפלס- טינית, שעמיה נמצאו לפתע פניס-אל-פנים; להמיר שטחים בשלום-אמת; לחזור מרצוננו ועלפי התנאים שלנו, מקחי- חיות של מלחמה, שהופסקה זמנית, לגבולות בטוחים ו- פתוחים.

ההזדמנות ההיסטורית הזאת לא נוצלה. כשביל ראש- הממשלה, האומה הפלסטינית שפוט אינה קיימת.

הניצחון הגדול בוזבו לחלוטין. הלהט הנחלני לפיחות שטחים, הרומנטיקה המזויפת של „נחלת אבות“, העקשנות לקיים מישטר כבוש, האמונה שאפשר לשטות בכל העולם — כל אלה העבירו את הממשלה הזאת והקודמת על דעתן.

יצרנו לעצמנו ג'דעון של טפשים. בילינו שני- תיים כשיכרון של אשלייות. ועתה מגיש לנו העולם את החשבון.

לתוך המבוי הסתום

הממשלה הזאת הכניסה את עצמה למבוי סתום. עתה אין לה הכוח הנפשי, ובחודאי לא התבונה, לעצור בדרכה ולע- שות את חשבון-הנפש.

כל צעד נוסף בדרך זו מכניס את המדינה עוד יותר עמוק לתוך המבוי הזה, ויקשה עוד יותר את הדרך הזרה.

הנאום של ראש-הממשלה, נאום שהצטיין בחוסר תוכנו, היה צעד קטן נוסף קדימה לתוך המבוי הסתום הזה.

מה אתם מתארים לעצמכם? איפה תעמדו בעוד שלושה- ארבעה חודשים?

האם אתם מוכנים לסבך את צה"ל באמברגו עולמי של נשק?

האם אתם מוכנים ברצינות לעמוד בפני התערבות צבאית

הצעת החלטה

בשם סיעתי ובשם האחריות המוטלת עלי כפי שאני מבין אותה, אני מציע את הצעות-ההח- לטה הבאות לסיכום הדיון המדיני: הכנסת קובעת כי:

(1) אין פיתרון אמיתי לטווח רחוק לסיכ- סוך הישראלי-ערבי, אלא באמצעות שלום בין מדינות ישראל לבין האומה הערבית הפלסטינית, בדרך של הקמת מדינה פלסטינית, תוך הסדר ביטחוני, מדיני וכלכלי עם ישראל.

(2) למחרת מלחמת ששת-הימים נוצרה הי- דמנות היסטורית לכינון שלום-אמת בדרך זו. אך ממשלת הליכוד הלאומי לא היתה מסוגלת לנצל הזדמנות היסטורית זו. בכל זאת מונה הי- כנסת לממשלה בדרישה נמרצת לנקוט יוזמה להשגת הידברות מיידית עם כל הגורמים הפלס- טיניים הרוצים בכך.

(3) העדר היוזמה המדינית מצד ממשלת הי- ליכוד הלאומי, סיכול שאיפות האומה הפלסטי- נית וקיום מישטר-כיבוש בשטחים המוחזקים, הביאו להידרדרות המצב הביטחוני, לריבוי הי- קורבנות, להבאת המדינה עד סכנת מלחמה חדשה.

(4) נוכח מצב זה, על ממשלת הליכוד הי- לאומי לנקוט עמדה חיובית כלפי כל יוזמת- שלום, ובכלל זה יוזמת ארבעת המעצמות, שי- נועדה לתת לידי הסדר מדיני בין ישראל לי- מדינות השכנות. הסדר זה יכול לעצור את הי-

הידרדרות הביטחונית, להביא להסדר הבעיות ה- בוערות, ולתת לעמי המרחב שהות לפיתרון הסיכסוך הערבי-ישראלי.

(5) הכנסת קוראת לממשלה שלא לפסול מראש את יוזמת המעצמות, אלא להתייחס אליה בחיוב עקרוני ובשיחוף-פעולה, כדי להבי- טיח כי ההסדר שיושג יהיה תואם את האינט- רסים של ישראל, דהיינו:

- (א) גבולות בטוחים ומוכרים ללא סיפוח שטחים;
- (ב) הכרה בריבונות ישראל ושלמותה הי- טריטוריאלי, תוך הפסקת מצב הלוחמה להלכה ולמעשה, וביטול החרם הערבי;
- (ג) שמירת אחדות ירושלים, תוך הבטחת מעמד נאות לערבים בה;
- (ד) פירוז כל השטחים שיפנו;
- (ה) שיט חופשי בתעלת-סואץ ובמיצר- טיראן.

יחד עם זה קוראת הכנסת לממשלה לתבוע את שיתוף האומה הפלסטינית בהסדר-השלום, ואת ייצוגה במשא-ומתן להשגתו.

הצעת-החלטה זו נדחתה ברוב עצום של כל הסיעות, כשרק מקיצי מצביעה עדה (אנחנו הצבענו גם בעד הצעת מקיצי).

בעת הצעת הקולאציה, „לרשום לפנינו“ את נאום גולדה מאיר, הצביעו כל סיעות הקולאציה, מבנין עד ישרי, וכן אגודת ישראל, גם המרכז החופשי לא הצביע נגדה, אלא נמנע הצבענו, כמובן, נגדה.